

Bestuursverslag 2016

Naam	Stichting School met de Bijbel, Den Haag
Werkgeversnummer	34932
Administratie	Groenendijk Onderwijsadministratie Postbus 80, 3360 AB, Sliedrecht
Vestigingsadres:	Saenredamstraat 4, 2525 TN, Den Haag
Bestuurssecretariaat:	Beetslaan 15, 2281 TE, Rijswijk

Inhoudsopgave

1.1 Juridische structuur en organisatiestructuur	3
1.1.1. Organogram schoolorganisatie	5
1.2 Kernactiviteiten (en organisatiedoelen)	6
2. Algemeen instellingsbeleid	9
2.1 Zaken met een behoorlijke personele betekenis	9
2.2 Onderwijsprestaties	9
2.3 Onderwijskundige en programmatische zaken	11
2.3.1. Inhoudelijk verslag activiteiten gemeentesubsidies	12
2.4 Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg	21
2.5 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen	22
2.6 Governance ontwikkelingen (Interne beheersing en toezicht)	22
2.7 Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact	24
2.8 Naleving van de geldende branche-code	24
2.9 Inrichting van de dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)	24
2.10 Gevoerd beleid inzake beheersing van uitkering na ontslag	25
2.11 Afhandeling van klachten	25
2.12 Huisvesting en toelatingsbeleid (indien van toepassing)	25
2.13 Prestatiebox	26
3. Financieel beleid	29
3.1 Analyse van de financiële situatie	29
3.1.1 Kengetallen	29
3.1.2 Onderbouwing streefwaarden	31
3.1.3 Vergelijking streefwaarden – kengetallen per balansdatum	31
3.2 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen	32
3.3 Vergelijking met de balansposten van het vorige jaar	32
3.4 Analyse van het in de begroting opgenomen beleid	33
3.4.1 Analyse financieel resultaat	33
3.5 Analyse kasstromen (waaronder financieringsstructuur, investeringen en (onttrekkingen van) voorzieningen)	33
3.6 Treasuryverslag en verslag van het gevoerde Treasurybeleid	33
3.7 Kernactiviteiten, leerlingen, personeel, huisvesting, fusie gedurende het verslagjaar	33
3.8 Model Risicobeheersing	34
4 Continuïteitsparagraaf	36
B. OVERIGE RAPPORTAGES	37
B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.	37
B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	37
B3. Rapportage toezichthoudend orgaan	38
B3.1 Algemeen	38
B3.2 Taken en bevoegdheden	39
B3.3 Risicobeheersing	40
B 3.4 Verslag over afgelopen jaar	40

1. Algemene informatie

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting School met de Bijbel over het jaar 2016. U kunt daarin lezen dat doelstelling, nl. het stichten en instandhouden van scholen en peuterspeelzalen met de Bijbel en daarmee christelijk onderwijs in Den Haag te verzorgen, is gelukt.

Daarvoor is het bestuur God dankbaar. Ook in 2016 mochten zeer veel leerlingen bijbelgetrouw onderwijs op onze scholen ontvangen, verzorgd door een gemotiveerd team. Daarbij werden de ouders betrokken, en kon tezamen met goed onderwijs ook de blijde boodschap aan kinderen en ouders/verzorgers worden meegegeven, namelijk dat God de wereld zo lief heeft gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, op dat iedereen die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft (Johannes 3: 16)."

Het bestuur is ervan overtuigd dat de Bijbel als Woord van God van belang is voor iedereen, ongeacht zijn of haar culturele of religieuze afkomst. De blijde boodschap van het evangelie van Jezus Christus is het waard om doorgegeven te worden tot redding van mensen en mag bepalend zijn voor de wijze waarop onderwijs wordt gegeven op school en voor de wijze waarop mensen op de school (kinderen, ouders en personeel) met elkaar omgaan.

1.1 Juridische structuur en organisatiestructuur

- **Juridische structuur**

De rechtspersoon is een stichting met de naam: Stichting School met de Bijbel. De vereniging / stichting is opgericht in 1882 en is gevestigd te Den Haag. De vereniging / stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40407037. Aan de vereniging / stichting zijn geen nadere partijen verbonden.

- **Organisatiestructuur**

In 2016 is na een evaluatie van de governance van de Stichting, besloten tot een wijziging van de bestuursstructuur. Het bestuur kent een uitvoerend deel en een toezichhoudend deel. Uit het uitvoerend deel van het bestuur is het Dagelijks Bestuur samengesteld. De directie bestaat uit een bovenschools directeur en twee lokatiedirecteuren. Waar nodig is een adjunct-directeur aanwezig. Voor de ondersteuning kent de stichting een hoofd bedrijfsvoering en een bestuurs/directiesecretaris.

• **Bestuurssamenstelling**

Uitvoerend deel:	
Voorzitter (DB)	H. Medema
Secretaris (DB)	G. Radstake
Penningmeester (DB)	A. Reumerman
2 ^e Secretaris (DB)	T. Camps-Lock
Bestuurslid	M. Korbee
Bestuurslid	C. Krijtenburg-Overkleef
Bestuurslid	H. Noorlander-Tiesema
Toeziendend deel:	
Bestuurslid	J. Christiaanse
Bestuurslid	J. Uwland

Het bestuur van de stichting heeft 9 bestuursleden, waarvan 4 leden (functies *voorzitter, secretaris, penningmeester*) het dagelijks bestuur vormen.

Bestuursleden dragen verantwoordelijkheid voor een of meer kerntaken zoals daar zijn:

Identiteit, personeel, onderhoud gebouw, financiën, public relations, gemeente-overleg, (g)mr-zaken, ouderaangelegenheden, etc.

Het bestuur stelt voor de kerntaken het beleid vast.

De schooldirectie is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op school en de uitvoering van het beleid.

In de bestuursvergaderingen wordt de voortgang van uitvoeringsbesluiten gerapporteerd en vindt toetsing plaats of een en ander verloopt binnen de beleidskaders. De directie doet verslag van belanghebbende zaken op de scholen.

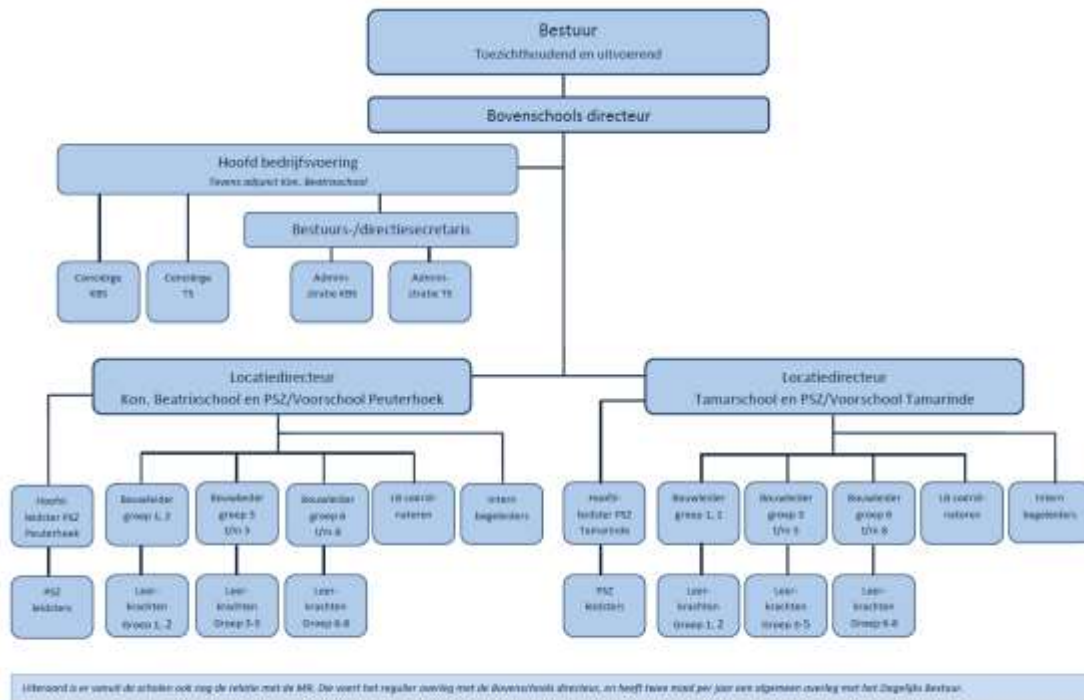
• **Leerlingaantallen**

	Per 1 oktober	2016	2015	2014	2013
Brin					
04ON-00	Koningin Beatrixschool	325	343	351	347
04ON-01	Tamarschool	186	164	131	117
	Totaal	511	507	482	464

De opheffingsnorm van de gemeente is 202. De stichtingsnorm is 337.

De lange-termijnprognoses van de Stichting geven een lichte (hernieuwde) groei aan voor de Kon. Beatrixschool, aangezien er in de buurt na sanering nieuwbouw voor gezinnen wordt opgeleverd. Voor de Tamarschool wordt een gestage jaarlijkse groei voorzien sinds de doorstart in 2014 onder ons bestuur, en de nieuwe huisvesting in augustus 2015. Daarmee grondt de school zich goed in de buurt. Rond de jaarwisseling van 2016-2017 is inmiddels de 200-ste leerling op de Tamarschool ingeschreven.

1.1.1. Organogram schoolorganisatie

1.2 Kernactiviteiten (en organisatiedoelen)

a) Beleid en kernactiviteiten

Onder het bevoegd gezag van Stichting School met de Bijbel vallen 2 basisscholen en 2 peuterspeelzalen, allen in Den Haag gevestigd. De "Koningin Beatrixschool" en peuterspeelzaal/voorschool "De Peuterhoek" zijn gevestigd in de Schilderswijk, de "Tamarschool" en peuterspeelzaal/voorschool "Tamarinde" in de wijk Escamp/Morgenstond. Als verder in dit document over "school" gesproken wordt, is het hieraan verbonden peuterspeelzaalwerk inbegrepen.

De Koningin Beatrixschool is al sinds 1883 gevestigd in de Haagse Schilderswijk. Het schoolgebouw (in mei 2009 opgeleverd) heeft een open uitstraling en aantrekkingskracht. De school heeft door de jaren heen een vertrouwde plek verworven in de wijk. Sinds 2009 zijn de Peuterhoek en de Koningin Beatrixschool in hetzelfde gebouw gehuisvest. Sinds augustus 2012 is, vanwege de groei van het leerlingenaantal, een dependance in gebruik genomen aan de Vermeerstraat 65. Hier zijn 4 bovenbouwgroepen in gevestigd.

De Tamarschool is als "EBS Tamar" in 2009 gestart. Deze school is met de bijbehorende peuterspeelzaal/voorschool "Tamarinde" sinds augustus 2014 onder onze stichting gekomen.

Kernactiviteit van de Stichting is het verzorgen van Peuterspeelzaalwerk voor kinderen vanaf 2½ jaar, en Primair Onderwijs voor kinderen van 4 t/m 12 jaar in de Haagse Schilderswijk en wijk Escamp/Morgenstond. De scholen en speelzalen staan open voor alle kinderen van wie de ouders christelijk onderwijs op prijs stellen, en richten zich met name op de wijk waarin de school gevestigd staat.

Voor de Schilderswijk geldt: veel van de wijkbewoners zijn van allochtone afkomst. Veel van deze kinderen komen met een taalachterstand de school binnen. Veel kinderen hebben geen stabiele thuissituatie, waardoor ook het percentage gedragsproblemen hoger is dan gemiddeld. Op al deze zaken moet de school inspelen, en is door de jaren heen ook ervaring opgebouwd.

Ook wijk Escamp/Morgenstond is een wijk die door het rijk als "impulsgebied" gezien wordt. Er is minder sprake van allochtone afkomst en taalachterstand. De populatie is gemengd, o.a. omdat ongeveer een derde van de leerlingen verbonden is aan een evangelische gemeente in de buurt. Sociaal-economisch is in deze wijk sprake van relatieve achterstanden. Daardoor zijn op de Tamarschool verhoudingsgewijs veel leerlingen die extra zorg nodig hebben.

In onze samenleving komen vele culturen bijeen. Wij vinden het van groot belang dat de kinderen kennismaken met andere culturen en hierin waardevolle aspecten leren respecteren.

Hierbij maken wij wel onderscheid tussen multicultureel en multireligieus. Onze

scholen wil multicultureel zijn, maar stellig niet multireligieus. Het doel van het onderwijs op onze scholen is dat ieder kind God en Zijn liefde in Jezus Christus leert kennen en Hem met het hele hart leert liefhebben. Ieder kind mag weten een uniek schepsel van God te zijn, waar Hij een plan mee heeft. Leerkrachten op onze scholen willen ook vanuit deze visie naar de kinderen kijken en met hen omgaan.

b) Missie, visie en doelstellingen van de Stichting

- ✓ Het *doel* van de Stichting is: de stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel.
- ✓ De *grondslag* is de Bijbel: het onveranderlijke Woord van God.
- ✓ Haar *beginnsel* is dat de opvoeding en het onderwijs in overeenstemming moeten zijn met het Woord van God en moeten strekken om de kinderen te leiden tot Jezus, de Verlosser van zondaren.
- ✓ De *boodschap* aan kinderen en ouders/verzorgers is dat God de wereld zo lief heeft gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven, op dat iedereen die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft (Johannes 3: 16)."

De Bijbel is de bron en het fundament. De Bijbel bepaalt onze levensbeschouwing, ons mens- kindbeeld en onze visie op onderwijs en opvoeding. De Bijbel heeft voor ons Goddelijk gezag. Het onderwijs is erop gericht dat kinderen de Heer Jezus Christus leren kennen als Verlosser, en als de Goede Herder die hen wil leiden in het leven.

De christelijke identiteit doortrekt het hele onderwijs en klimaat op onze school. Dit komt heel duidelijk naar voren in onder andere:

- het benoemingsbeleid van groepsleerkrachten;
- het gesprek met ouders bij het inschrijven van een nieuwe leerling;
- het pedagogische klimaat op school;
- de keuze van middelen (methodes, media);
- de kledingvoorschriften: de kleding moet overeenstemmen met de grondslag de school. Daarom verbieden wij het dragen van provocerende kleding (het oordeel van de directie is hierin beslissend), maar ook het dragen van een hoofdbedekking, petje of gezichtsbedekkende sluier door leerlingen;
- van leerlingen verwachten wij dat zij meedoen met de lessen Bijbelse geschiedenis, het zingen, het vieren van de christelijke feesten, en meedoen (of tenminste respect betonen) tijdens het bidden.

De Bijbelse leer over de mens is de basis voor ons mens- en kindbeeld:

- De mens is geschapen naar Gods beeld;
- De mens is geschapen om een relatie met God te hebben;
- Vanuit de Bijbel worden normen en waarden gesteld;
- Sinds de zondeval leven wij in een gebroken werkelijkheid;
- God biedt de mens in Zijn genade de weg tot verlossing.

De scholen hebben de taak kinderen hierin te sturen en weerbaar te maken, het

kind op te voeden en te begeleiden tot een zelfstandige, God dienende persoonlijkheid, en te leiden naar volwassenheid. In 2 Timotheus 3:16,17 staat het zo verwoord:

“Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust.”

Als er een relatie met God ontstaat komt een kind ook tot een levenshouding overeenkomstig de waarden en normen in de Bijbel. Deze komen tot ons via de wetten en geschiedenissen in Oude Testament, en in uitgewerkte vorm uit de woorden en het voorbeeld van Jezus Christus. Eveneens worden die waarden en normen nader toegelicht in de rest van het Nieuwe Testament. De scholen hebben tot taak om een positieve gezindheid, een sociale houding en gedrag en kritisch vermogen te ontwikkelen. Het vertellen van de Bijbelse geschiedenissen heeft in dit opzicht ook een vormende waarde.

Wij geven dit vorm door hierover te spreken met de kinderen, hen een voorbeeld te geven, hen gelegenheid te geven om te oefenen. Hiervoor is een wederzijds gevoel van vertrouwen en gedoseerde ondersteuning nodig.

2. Algemeen instellingsbeleid

2.1 Zaken met een behoorlijke personele betekenis

- De nieuwe interpretaties van de gewichtenregeling en de controles daarop zorgden in de afgelopen jaren voor een strakker regime en forse terugloop van beschikbare middelen voor de achterstandenbestrijding voor de Koningin Beatrixschool. Dat betekende een forse neerwaartse ingreep in de formatieve bezetting en daarmee een extra uitdaging om de kwaliteit van onderwijs aan deze kinderen toch zo goed als mogelijk te borgen. In elk geval heeft de korting op het formatieve budget in 2014/2015 reeds geleid tot het verminderen van de formatie met ca 5 fte. Dit is opgevangen door natuurlijk verloop, het niet verlengen van tijdelijke contracten, en groei van de Tamarschool. Vanaf 2015/2016 merken wij de verdere doorwerking van deze ingreep, waardoor er wederom ca 2 fte personeel minder beschikbaar is voor de onderwijstaken.
- Voor de Stichting en de scholen is sinds medio 2016 de kwaliteit van de ondersteuning verhoogd door benoeming van een Bestuurs/directiesecretaris (0,6 fte). De secretariele taken zijn alternatief ingevuld, o.a. door een verhoogde inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vanaf oktober 2016 is er een vacature bovenschools directeur en lokatiedirecteur Koningin Beatrixschool ontstaan. De functie van bovenschools directeur wordt inmiddels vervuld door de lokatiedirecteur Tamarschool. De functie van locatiedirecteur Koningin Beatrixschool wordt pas per april 2017 ingevuld. De taken zijn opgevangen door een versterkte inzet van directie en secretaris en Dagelijks Bestuur.
- In 2016 voldeed de Stichting ruimschoots aan de norm voor het in dienst hebben van mensen met een arbeidsbeperking. Het quotum voor onze Stichting is 1,8 fte (3,4 %). In 2016 was de omvang 3,5 fte (6,7 %). De meeste besturen hebben deze medewerkers in de afgelopen jaren ontslagen vanwege te beperkte middelen. Met nieuwe subsidieregelingen worden deze mensen thans weer in dienst genomen. Die subsidieregelingen staan dan weer niet open voor besturen die hun arbeidsbeperkten al die jaren wegens sociale overwegingen in dienst hebben gehouden (bijv. de nieuwe conciërgeregeling van de gemeente Den Haag). Helaas.

2.2 Onderwijsprestaties

Beide scholen hebben een goede beoordeling van de Inspectie ontvangen en vallen onder het reguliere toezichtsregiem.

Vier keer per jaar maakt de directie een managementrapportage met daarin o.a. een overzicht van de tussen- en eindopbrengsten van het betreffende kwartaal.

Enkele conclusies die 2016 betreffen:

Koningin Beatrixschool:

De Koningin Beatrixschool heeft een gemotiveerd team, de sfeer is goed en er wordt hard gewerkt. We hebben te maken met een "zware" populatie met een grote diversiteit aan niveaus en culturele achtergrond, veel leerlingen hebben laag opgeleide ouders en/of komen uit 1-ouder-gezinnen. Veel kinderen komen de school binnen met een taalachterstand. Een uitgebreide analyse van de populatie is te vinden in het schoolplan 2015-2019, hoofdstuk 2.1 De onderwijsinspectie heeft in juni 2015 geconstateerd dat de opbrengsten van de Koningin Beatrixschool voldoende zijn, en heeft een positief rapport geschreven over de kwaliteit van de school, waarin op geen enkele indicator onvoldoende gescoord werd. Wel waren er enkele aandachtspunten, die wij herkenden en waarmee we aan de slag zijn gegaan. Het streven is de scores voor begrijpend lezen en woordenschat verder te verhogen. We verwachten dit te bereiken door op de ingeslagen weg door te gaan. Namelijk:

- Met veel motivatie en inzet kwalitatief goed onderwijs blijven bieden;
- Het NT-2 traject onder leiding van José Coenen is in november 2016 afgesloten. De borging van dit traject heeft aandacht nodig.
- De scores op leerling, groeps en schoolniveau te blijven bespreken, analyseren en ons beleid hierop af te stemmen;
- Het professionaliseren van de leerkrachten op het gebied van leerkrachtvaardigheden rondom differentiatie en cooperatieve leerstrategieën.

Tamarschool:

De Tamarschool heeft eveneens een gemotiveerd team, de sfeer is goed en er wordt hard gewerkt. Veel problematiek van leerlingen is gerelateerd aan de thuissituatie. Daar wordt veel aandacht aan besteed.

De positieve ontwikkeling rond scores die in 2015 is ingezet is doorgegaan in 2016. In maart 2016 is de school beoordeeld door de inspectie van het onderwijs. De schoolde scoorde op 2 onderdelen 'voldoende' en op de andere 7 onderdelen 'goed'.

Wij moeten goed de populatie in kaart blijven houden om dit naast de scores te kunnen zetten. Ook de Tamarschool probeert zo hoog mogelijk te scoren gezien de populatie, zonder uit het oog te verliezen dat de school er is voor de totale ontwikkeling van alle kinderen, en niet alleen de cognitieve en daarmee gemakkelijk meetbare resultaten. Alle collega's en leerlingen leveren veel inspanning om op alle terreinen van het onderwijs goede resultaten te halen.

De Tamarschool is in de loop van 2016 in een nieuwe fase terecht gekomen en is bezig met verdere professionalisering. Dit is te o.a. te merken aan:

- Er is een start gemaakt met het toepassen van de principes en werkvormen van Meervoudige Intelligentie.
- Er zijn trainingen geweest rondom communicatie met ouders en onderling om het eigenaarschap bij leerkrachten te vergroten.
- De opleidingen Taakspel zijn door alle leerkrachten succesvol afgerond.
- De school is zich aan het bezinnen op meer- en hoogbegaafdheid.

2.3 Onderwijskundige en programmatische zaken

a) Leerlingaantallen en prognose groei

Het leerlingaantal op de Koningin Beatrixschool is gedaald, van 343 naar 325. De hoop is dat dit leerlingenaantal stabiel zal blijven, maar dat er verhoudingsgewijs minder gewichtenleerlingen zullen zijn. Het leerlingaantal op de Tamarschool is gegroeid van 164 naar 186 leerlingen, en de verwachting is dat in de komende jaren verdere groei zal zijn. Op de Koningin Beatrixschool zijn de onderbouwgroepen minder gevuld, zodat het leerlingenaantal in de toekomst wellicht nog verder zal dalen. Al is de verhuisfrequentie in de wijk hoog en komen er relatief veel nieuwkomers binnen halverwege de basisschoolperiode. Op de Tamarschool zitten veel leerlingen in de onderbouwgroepen en weinig leerlingen in de laatste twee groepen van de bovenbouw. Dit heeft te maken met het gegeven dat de Tamarschool nog maar 7 jaar bestaat.

b) Instroom en toelatingsbeleid

Er is gehandeld volgens het beleidsstuk "toelating, schorsing en verwijdering". Vanwege de ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs is het toelatingsbeleid nader gespecificeerd. Enkele hoofdlijnen:

De scholen staan open voor alle leerlingen van wie de ouders aangeven respect te hebben voor de christelijke of evangelische identiteit van de school. Ouders wordt bij de inschrijving duidelijk gemaakt waar de school qua identiteit voor staat, en dienen hun instemming met het feit dat hun kind christelijk onderwijs ontvangt te ondertekenen op het inschrijvingsformulier. Van de leerlingen wordt verwacht dat zij deelnemen aan de lessen godsdienstige vorming, het vieren van de christelijke feesten en de gezamenlijke week- en dagopeningen. Ook dienen leerlingen zich te houden aan de leidraad kledingvoorschrift, zoals die verwoord is in de schoolgidsen. Volgens artikel 40 lid 2 worden leerlingen, van wie de ouders duidelijk maken niet in te kunnen stemmen met het feit dat hun kind christelijk onderwijs ontvangt, niet toegelaten. Wanneer een leerling of ouder zich op later in de schoolloopbaan niet kan verenigen met de christelijke identiteit van de school en de afspraken die bij de toelating gemaakt zijn, heeft de school het recht om deze leerling op godsdienstig levensbeschouwelijke gronden te verwijderen.

Met ouders die hun kind willen aanmelden vindt een intakegesprek plaats, waarin in ieder geval over de identiteit van de school wordt gesproken. Ouders ontvangen hierbij de schoolgids. Wanneer een leerling afkomstig is van een andere basisschool vindt altijd vooraf een test plaats om het niveau van de leerling te bepalen. Neveninstromers worden eerst uitgebreid getoetst. Ook wordt altijd vooraf contact opgenomen met de school van herkomst. Als er in zo'n geval reeds een zorgtraject loopt op de school van herkomst, en het is niet in het belang van het kind dat dit traject doorbroken wordt, wordt het kind in principe niet ingeschreven. Indien er vragen rijzen over het gedrag of de aanleg van het kind wordt hierover eerst goed doorgesproken met de ouders en de betreffende leerkracht. Eventueel wordt een proefplaatsing overwogen. De leerling mag pas definitief worden ingeschreven na ontvangst van een bericht van uitschrijving van de school van herkomst. De school stuurt vervolgens een bewijs van inschrijving naar de school van herkomst.

c) Schorsing en verwijdering in 2016

Wanneer de school ernstige problemen heeft met een leerling en/of ouder(s) ten gevolge van wangedrag, kan het bestuur de leerling voor een bepaalde tijd schorsen.

Betreft het wangedrag het herhaaldelijk overtreden van schoolregels (dit ter beoordeling van de directie) dan gaan aan de schorsing ten minste 3 contracten vooraf. Bij het tweede contract worden de ouders op school uitgenodigd om over de problemen te praten. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. Na het derde contract krijgen de ouders schriftelijk een mededeling waarin het voornemen tot schorsing wordt vermeld. Er vindt een gesprek plaats met de leerkracht, directie, ouder(s)-verzorgers en de leerling. Een besluit tot schorsing wordt alleen bij hoge uitzondering, en met inachtneming van uiterste zorgvuldigheid, genomen. Aan het einde van de schorsingsperiode volgt een gesprek tussen de leerling, ouders, leerkracht en directie van de school, met de intentie het vertrouwen te herstellen en maatregelen af te spreken om herhaling te voorkomen.

Leiden deze afspraken niet tot het gewenste resultaat, kan het bestuur besluiten de leerling te verwijderen. Verwijdering van een leerling is een ordemaatregel die het bestuur slechts in het uiterste geval en uiterst zorgvuldig moet nemen. Er moet sprake zijn van ernstig wangedrag en een onherstelbaar verstoorde relatie tussen leerling (en/of ouders) en school. Voordat tot verwijdering wordt besloten vindt een gesprek plaats tussen het schoolbestuur en de groepsleerkracht. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. Ook de ouders van de leerling worden door het bestuur gehoord over het voornemen hun kind van de school te verwijderen, zodat zij hun zienswijze op de verwijdering kenbaar kunnen maken. Ook hiervan wordt een verslag gemaakt.

In mei 2016 is een leerling op de Tamarschool enkele dagen geschorst geweest wegens wangedrag.

d) Gedrag en het volgen/meten van sociale vaardigheid

Naast het behalen van goede scores voor taal en rekenen is ook de sociaal emotionele ontwikkeling heel belangrijk. Voor veel van onze leerlingen is het nodig dat ze de vaardigheden die hierbij nodig zijn aangereikt krijgen. We gebruiken daarvoor methodes als "Leefstijl", "Wonderlijk gemaakt" en het anti-pest systeem "M5".

2.3.1. Inhoudelijk verslag activiteiten gemeentesubsidies

Ook in 2016 waren goede contacten met de gemeente Den Haag, zijn er subsidies aangevraagd en toegekend, en vervolgens ingezet volgens de doelen die gesteld werden in de ingediende plannen.

Hieronder wordt per subsidie inhoudelijk verslag gedaan van de besteding. Bij sommige subsidies was sprake van overbesteding: in het ene geval omdat de school zelf mede investeerde in het doel, in een ander geval omdat specifieke rijksmiddelen een aanvulling vormden op het gesubsidieerde doel (bijv. bij de opvang nieuwkomers: voor de loonkosten werden naast de subsidie ook de middelen "eerste opvang vreemdelingen" aangewend)

Koningin Beatrixschool

a) Verlengde schooldag en GOA Welzijn

Doel: het verzorgen van een breed aanbod aan naschoolse activiteiten in de school, om zodoende de onderwijstijd van leerlingen te verlengen. Uit onderzoek blijkt dat verlenging van de onderwijstijd eventuele taalachterstand vermindert. Door gebruikmaking van de gemeentesubsidies is ook in 2016 verlenging van onderwijstijd mogelijk geweest. Voor deze activiteiten na schooltijd werden docenten van diverse welzijns- en sportorganisaties ingehuurd. Daarnaast verzorgden ook leerkrachten lessen begrijpend lezen, rekenen en engels na schooltijd. Bovendien werd door een assistent lessen Turks verzorgd na schooltijd. Veel kinderen schreven in op deze activiteiten; de "vraag" is nog altijd iets groter dan het "aanbod". Deelname aan deze activiteiten is vrijwillig, en draagt bij aan het leren van de Nederlandse taal en participatie in de samenleving. De Beatrixschool kiest ervoor om geen verplicht aanbod voor alle leerlingen tot 16:30 te bieden zoals veel scholen in de wijk (het leerkenanprofiel). Deelname van zoveel mogelijk leerlingen wordt wel gestimuleerd. Met de GOA gelden zijn, in het kader van intensivering van het lesprogramma, uren ingekocht via Het Koorenhuis voor een professionele muziekdocent, die onder schooltijd muziekles verzorgde aan leerlingen in de groepen 3 t/m 7. Dit volgens de leerlijn die in het verleden ontwikkeld is met de subsidie voor Kunstmagneet. Verder is maar voor sociaal emotionele vorming van kinderen in groepjes door YES. Yes biedt begeleiding en advies op school mbt leerlingen die belemmerd worden in hun ontwikkeling door sociale, emotionele en/of cognitieve problemen.

b) Schoolsportcoördinator

Doel: het bevorderen van actieve sportbeoefening door leerlingen van de school. De Koningin Beatrixschool participeert in de Haagse Sporttuin. De eigen gymleerkracht was coördinator namens de school en onderhield contact met de Haagse Sporttuin. In de Haagse Sporttuin namen gemiddeld zo'n 70 leerlingen van de Koningin Beatrixschool deel aan diverse sportactiviteiten, op loopafstand van de school verzorgd door verschillende professionele sportorganisaties.

Gewichtige vakleerkracht (in subsidie schoolsportcoördinator)

Een eigen gymleerkracht heeft zich in 2016 bezig gehouden met het meten en wegen van leerlingen, en het geven van voorlichting aan ouders over obesitas en overgewicht. Dit conform de eisen die aan het toekennen van de subsidie zijn gesteld. Deze subsidie is gestopt vanwege problemen rondom privacy.

c) Bestuursafspraken VVE (PO deel)

Ten behoeve van de kwaliteitszorg en optimale afstemming tussen Peuterspeelzaal en basisschool, heeft de intern begeleider van de onderbouw intensief en geregeld contact onderhouden (wtf 0,1) met de hoofdleidster van de peuterspeelzaal. Met name op het gebied van overdracht van peuters naar de basisschool en hun ontwikkelingsbehoefte.

d) Schakelklassen

Doel: het terugdringen van taalachterstand bij een selecte groep leerlingen.

Streefdoelen:

- voor Technisch lezen haalt minimaal 65% niveau A of B, max 14% niveau D of E;

- voor Spelling haalt minimaal 60% niveau A of B, maximaal 12% niveau D of E;
- voor Begrijpend lezen haalt minimaal 50% niveau A of B, maximaal 25% D of E.

De schakelklassen worden per schooljaar gevormd. In 2016 hadden we een voltijd schakelklas, en een VSD schakelklas. T/m juni 2017 was de groep 7 de voltijd schakelklas, vanaf augustus 2016 was de T-groep schakelklas.

Geheel 2016 was er een VSD schakelklas, waarin leerlingen uit de groepen 6 en 7 na schooltijd extra les kregen, met name op het gebied van Begrijpend lezen, woordenschat en rekenen.

Er is gewerkt conform het ingediende plan van aanpak bij de subsidieaanvraag. Het gehele jaar was een vaste groep leerlingen aanwezig. De opgedane kennis en ervaring is op directieniveau gedeeld in de hiertoe georganiseerde bijeenkomsten op het HCO.

e) Opvang nieuwkomers

Doel: het opvangen van nieuwkomers in Den Haag en het aanleren van de Nederlandse taal, zodanig dat deze leerlingen in de opvolgende jaren in de reguliere klassen met hun leeftijdsgenoten kunnen meedoen.

Het gaat hierbij om leerlingen ouder dan 6 jaar die korter dan 1 jaar in Nederland verblijven en de taal niet beheersen. Met behulp van de methodes 'Horen, zien en schrijven' en 'Prisma' verzorgden eigen leerkrachten in 2 gescheiden groepen taallessen voor deze leerlingen. Hierbij is begeleiding vanuit onderwijsbegeleidingsdienst HCO, die dit proces voor de gemeente volgt en voor monitoring zorgt. De Koningin Beatrixschool is een van de 17 scholen in Den Haag die nieuwkomers opvangt.

f) Veilige school

De Koningin Beatrixschool heeft 2 collega's met een afgeronde opleiding tot gedragsspecialist. Een van de gedragsspecialisten was wekelijks enkele uren ambulant om het beleid op het gebied van (sociale) veiligheid en sociaal emotionele verder uit te bouwen. Belangrijke speerpunten uit dit plan zijn het voorkomen van ongewenst gedrag door duidelijke regels en grenzen aan te geven, en leerlingen positief bij het schoolgebeuren te betrekken.

Voor de uitvoering van het anti pest programma M5 is de gedragsspecialist ingezet voor het analyseren van de meldingen, en uitvoeren van de vervolgacties die hieruit voortvloeien.

Door middel van de inzet van Leefstijl, Wonderlijk gemaakt en M5 wordt structureel gewerkt aan het aanleren van sociale vaardigheden en het bespreken van gewenst gedrag.

De sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen is nauwkeurig gevolgd d.m.v. een systeem ("Zien"). Er is een veiligheidsplan, met daarin beleid geschreven op het gebied van omgang met agressie en geweld. Er is een preventiemedewerker aangesteld op school die de incidenten registreert, en er zorg voor draagt dat de BHV-ers in het team geregeld geschoold worden op het gebied van brand en EHBO. Jaarlijks worden ontruimingsoefeningen gehouden in samenwerking met de brandweer.

Ouderbetrokkenheid is ook belangrijk om de veiligheid om school te vergroten. Een van de vele initiatieven die in de afgelopen jaren ontplooid zijn om ouders meer bij de school te betrekken is de inzet van overblijfouders. Deze ouders worden volgens een rooster ingezet als pleinwacht en ontvangen hiervoor een (vrijwilligers)vergoeding. Ook volgden deze ouders

scholing. De inzet van bevoegde leerkrachten tijdens de tussenschoolse opvang is nodig vanwege de gezagsverhoudingen op het plein.

g) Actieve ouders: oudereducatie, ouderbetrokkenheid

Doelen van ouderbeleid en oudereducatie:

- directe open communicatie tussen ouders en leerkrachten;
- Betere afstemming pedagogische begeleiding thuis en school;
- Vergroten kennis over opvoeding bij ouders;
- Betrekken ouders bij het onderwijs van hun kind;
- Ouders Nederlands leren en optimaal informeren over de gang van zaken op school.

In 2016 is de oudercoördinator vier dagen per week ambulante geweest voor de coördinatie van alle activiteiten rondom ouderbeleid. Zij verzorgde eveneens wekelijks op vrijdag zgn. "ontmoetingsochtenden" in een speciaal voor ouders bestemd lokaal. Deze ochtenden werden goed bezocht. Zo nu en dan werd hierbij een gastspreker uitgenodigd om voorlichting te geven aan ouders over opvoedingsvraagstukken. Zij nam deel aan de bijeenkomsten die op het HCO werden georganiseerd t.b.v. dit project. Onze school werkt mee aan evaluaties/onderzoeken die in het kader van Meer kansen met Ouders worden uitgevoerd.

Twee eigen leerkrachten verzorgden op school oudereducatie, conform het ingediende plan bij de gemeente. De uitvoering van deze educatie vond wekelijks plaats op school op dinsdagochtend onder schooltijd. Het aantal ouders was gemiddeld 11 per bijeenkomst en deze ouders waren minimaal 80% van de lessen aanwezig. Er zijn presentielijsten bijgehouden.

Bij alle verschillende activiteiten ging het grotendeels om een wisselende groep ouders. Bij elkaar werd dus een grote groep ouders "bereikt".

Er is een ouderbeleidsplan op de school waar we sinds enige jaren uit werken. Hieraan staan concrete doelen beschreven die we voor ogen hebben met de ouderbetrokkenheid. Ook verzorgde een bestuurslid, op vrijwillige basis, nailessen aan moeders. Naast de beschikbare subsidie zijn ook eigen middelen ingezet t.b.v. de ouderbetrokkenheid.

Actieve VVE ouders

Op peuterspeelzaal "De Peuterhoek" en de ouders in de onderbouw van de basisschool is extra aandacht besteed aan ouderbetrokkenheid. Doel hiervan:

- ouders adequaat informeren en betrekken bij de ontwikkeling van hun kind op de peuterspeelzaal, zowel vooraf als tijdens de voorschoolperiode;
- ouders stimuleren om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te doen met hun kind, die aansluiten op de Voorschoolmethode "Startblokken".

Aan deze doelen is in 2016 gewerkt door gerichte informatie via brieven en website, uitleen van educatieve materialen, huisbezoeken, ouderbijeenkomsten, ontmoetingsochtenden met gerichte thema's en voorlichtingsbijeenkomsten.

h) Pilot NT2 proof

Aanleiding: Al jaren wordt onze school voor het overgrote deel bezocht door leerlingen die

van huis uit Nederlands als tweede taal hebben. Dit heeft tot gevolg dat veel leerlingen met een taalachterstand de school binnen komen, die maar lastig weg te werken is. Het vraagt van de school extra inspanning om de leerlingen op het gewenste niveau te krijgen. Onze leerlingen hebben de beste ontwikkelingskansen als zij de taal goed beheersen. In het strategisch beleidsplan van het bestuur staat beschreven dat wij streven naar zo hoog mogelijk haalbare scores op het gebied van taal.

Het einddoel (juli 2016) van het "NT2 proof traject" is dat het onderwijs op de Koningin Beatrixschool en peuterspeelzaal "De Peuterhoek" optimaal in staat is om leerlingen met een anderstalige achtergrond opbrengstgericht onderwijs te bieden. Tevens dat deze kennis overdraagbaar is naar andere scholen met eenzelfde populatie.

In 2016 is voortgebouwd op hetgeen in 2014 en 2015 geleerd is rondom "Zien is Snappen". Er zijn 3 teambrede studiedagen gehouden over het werken met Zien is Snappen en coöperatief leren. Het traject wordt gevolgd door het Kohnstamm instituut en ITTA, er is overleg met de gemeente en het HCO over de voortgang van het traject. Er is gewerkt volgens het bij de gemeente ingediende "Plan van aanpak NT2 Proof"

i) Nazorg voor nieuwkomers

Doel: een betere overgang van leerlingen vanuit de neveninstroomgroepen naar de reguliere groepen.

Aanleiding: in de praktijk bleek dat neveninstromers, na een jaar in de speciale taalklas te hebben doorgebracht, problemen ondervinden bij het volgen van de lessen in de reguliere groep.

Om deze reden zijn enkele assistenten ingezet om deze uitgestroomde nieuwkomers een aantal momenten in de week remedial teaching, of extra ondersteuning, te geven op het gebied van de Nederlandse taal. We gebruiken daarbij de les ideeën en materialen uit "Zien is Snappen".

j) Conciërge regeling

Conciërges zijn op basisscholen onmisbaar voor de dagelijkse praktische gang van zaken. Zonder conciërge is de schoolleider vaak noodgedwongen bezig met taken die moeten gebeuren, maar hem/haar afhouden van de eigenlijke taken. Het beleid van de stichting is dat op elke basisschool een conciërge aanwezig dient te zijn. Conciërges worden in onze organisatie aangestuurd door het hoofd bedrijfsvoering, die ook functioneringsgesprekken met hen voert. Op de Koningin Beatrixschool wordt een conciërge ingezet voor wtf 1.0

k) Integrale plannen 2016-2019

Vanwege de nieuwe manier van aanvragen van gemeentesubsidies is door de directie, in het laatste kwartaal van 2016, tijd gestoken om een Integraal plan te schrijven, aansluitend op het schoolplan 2015-2019.

De Peuterhoek

a) Uitvoeren VVE (Peuterhoek)

Peuterspeelzaal "De Peuterhoek" werkt volgens het model "Haagse Voorschool", voldoet aan de wettelijke eisen en is gecontroleerd door de GGD. Aan de ouders/verzorgers van de gebruikers van de peuterspeelzaal wordt een ouderbijdrage van € 20,- per maand in rekening gebracht. De pasnummers van een evt Ooievaarspas van de kinderen of ouder/verzorgers zijn geregistreerd. In 2016 had "De Peuterhoek" 4 voorschoolgroepen waarin alle peuters, in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar, 4 dagdelen per week les kregen m.b.v. het Voorschoolprogramma "Startblokken" (1 voorschoolgroep kreeg 5 dagdelen per week les). De middelen uit de subsidie zijn conform de begroting aangewend om de salarissen van de peuterleidsters te betalen, maar ook voor huur van de lokalen, onderhoud speelplein, gas/licht/water, schoonmaak, materialen etc.

b) Bestuursafspraken VVE: Kwaliteitszorg

Doel: Het verhogen en borgen van de kwaliteit van de uitvoering van Vroeg- en Voorschoolse educatie door "De Peuterhoek" en de "Koningin Beatrixschool". Dit willen we bereiken door het aansturen van een continu verbeterproces om zodoende aan de kwaliteitseisen te voldoen. In 2016 zijn de leidsters verder gegaan op het gebied van differentiatie en opbouw in moeilijkheidsgraad in het lesaanbod. Door middel van het gebruik van de KIIJK ontwikkelingslijnen is er een goed instrument om de brede ontwikkeling van de kinderen te volgen en planmatig het individuele kind te begeleiden.

c) Bestuursafspraken VVE: Startgroep (po deel)

Werken met een startgroep voor peuters heeft in onze visie meerdere doelen:

- bevorderen van de samenwerking tussen Peuterhoek en Koningin Beatrixschool;
- gebruik maken en aan elkaar uitwisselen van zowel expertise leerkracht als leidster;
- het programma Startblokken op een effectieve manier gebruiken;
- de ontwikkeling van peuters stimuleren, niet alleen bij het uitvoeren van het VVE programma, maar bij al hun activiteiten, van puur verzorgende activiteiten tot begeleide spelontwikkeling;
- een rijke leeromgeving bieden aan peuters;
- ondersteuning bieden aan peuters op zowel cognitief als sociaal-emotioneel gebied, zodat de taalontwikkeling positief wordt beïnvloed;
- autonomie en zelfsturing van jonge kinderen vergroten;
- meer opbrengstgericht/doelgericht gaan werken, waarbij niet de activiteit maar de ontwikkeling van de peuter centraal staat;
- door middel van observaties de ontwikkeling van de peuter gaan vastleggen om te zien wat de volgende stap is.

Eén van de vier bestaande voorschoolgroepen op de Peuterhoek was in 2016 Startgroep. Deze groep wordt waargenomen door 1 basisschoolleerkracht en 1 peuterleidster. In de startgroep is het opbrengstgericht werken onderdeel van een doorlopende leerlijn van de startgroep tot en met groep 1 en 2 van de basisschool.

De startgroep heeft maximaal 16 leerlingen

Het aanbod bedraagt minimaal 12,5 uur per week (een "gewone" voorschoolgroep maakt 10 uur): deze groep zal dus op woensdagochtend 2,5 uur extra gaan werken.

De startgroep wordt aangestuurd door de directeur van de basisschool, in nauw overleg met

de hoofdleidster van de peuterspeelzaal.

d) Actieve VVE ouders (Voorschool deel)

Op peuterspeelzaal "De Peuterhoek" en de ouders in de onderbouw van de basisschool is extra aandacht besteed aan ouderbetrokkenheid. Doel hiervan:

- ouders adequaat informeren en betrekken bij de ontwikkeling van hun kind op de peuterspeelzaal, zowel vooraf als tijdens de voorschoolperiode;
- ouders stimuleren om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te doen met hun kind, die aansluiten op de Voorschoolmethode "Startblokken".

Aan deze doelen is in 2015 gewerkt door gerichte informatie via brieven en website, uitleen van educatieve materialen, huisbezoeken, ouderbijeenkomsten, ontmoetingsochtenden met gerichte thema's en voorlichtingsbijeenkomsten. De leidsters op de peuterspeelzaal lieten zich voorlichten door de oudercoördinator van de basisschool. Ouderbetrokkenheid was een vast item bij de intakegesprekken tussen nieuwe ouders en de hoofdleidster. De acties staan uitgewerkt in het plan "Versterk het (taal)zwakke jonge kind".

e) Bestuursafspraken VVE HBO er op de groep

Naast de inzet van een basisschoolleerkracht op de Startgroep, zijn ook op de andere Voorschoolgroepen HBOers ingezet als leidster. Een van hen is speltherapeut. Deze HBOers speelden een voortrekkersrol in de realisering van de kwaliteitszorg op de Peuterhoek, en droegen vanuit hun kennis bij aan het planmatig volgen van enkele peuters, de opbouw in moeilijkheidsgraad van het aanbod, het contact met ouders, aansluiting op de basisschool, het signaleren van onderwijsbehoeften van peuters etc. Vanwege de jarenlange ervaring van de MBO medewerkers op de Peuterhoek lag minder accent op de coachende rol van HBOers, maar was er sprake van een vruchtbare samenwerking.

Tamarschool

a) Verlengde Schooldag en GOA

Doel: het verzorgen van een breed aanbod aan naschoolse activiteiten in de school, om zodoende de onderwijstijd van leerlingen te verlengen. Uit onderzoek blijkt dat verlenging van de onderwijstijd eventuele taalachterstand vermindert.

Door gebruikmaking van de gemeentesubsidies is in 2016 verlenging van onderwijstijd mogelijk geweest. Voor deze activiteiten na schooltijd werden docenten van diverse welzijns- en sportorganisaties ingehuurd.

Deelname aan deze activiteiten is vrijwillig, en draagt bij aan het leren van de Nederlandse taal en participatie in de samenleving en een brede ontwikkeling van de intelligentie. Deelname van zoveel mogelijk leerlingen wordt gestimuleerd.

Zowel de VSD als GOA middelen zijn voor dit doel besteed. De ingekochte activiteiten en aantal deelnemers per activiteit in 2016 zijn ingevuld op de HEA monitor.

De GOA-middelen zijn ingezet voor kleutergym, met de insteek: samenwerken, samen bewegen, elkaar helpen en sociale competenties.

b) Bestuursafspraken VVE: kwaliteitszorg (PO deel)

Om de kwaliteit van het peuterspeelzaalwerk op Tamarinde te bevorderen was in 2016 een HBO gekwalificeerde hoofdleidster ambulante. Zij heeft sterk ingezet op coaching in de groepen en opvoedingsondersteuning bij ouders. Er was nauw overleg met de intern begeleider van de Tamarschool.

c) Actieve ouders: Oudereducatie en ouderbetrokkenheid

Doelen van ouderbeleid en oudereducatie:

- Directe open communicatie tussen ouders en leerkrachten;
- Betere afstemming pedagogische begeleiding thuis en school;
- Vergroten kennis over opvoeding bij ouders;
- Betrekken ouders bij het onderwijs van hun kind;
- Ouders Nederlands leren en optimaal informeren over de gang van zaken op school.

In 2016 is een collega een deel van het schooljaar ambulant geweest voor het opzetten/ de coördinatie van activiteiten rondom ouderbeleid.

De locatiedirecteur heeft stevig ingezet om het contact met de ouders te versterken. Hij verzorgde o.a. zgn. "ontmoetingsochtenden" van ouders per groep. Deze ochtenden werden goed bezocht.

Er is een ouderbeleidsplan geschreven. Hieraan staan concrete doelen beschreven die we voor ogen hebben met de ouderbetrokkenheid. Naast de beschikbare subsidie zijn ook eigen middelen ingezet t.b.v. de ouderbetrokkenheid.

Er is een oudercommissie actief bij de peuterspeelzaal en op de school zijn klassenouders voor het eerst ingezet.

d) Schakelklassen

Doel: het terugdringen van taalachterstand bij een selecte groep leerlingen.

Streefdoelen:

- voor Technisch lezen haalt minimaal 65% niveau A of B, max 14% niveau D of E;
- voor Spelling haalt minimaal 60% niveau A of B, maximaal 12% niveau D of E;
- voor Begrijpend lezen haalt minimaal 50% niveau A of B, maximaal 25% D of E.

Geheel 2016 was er een VSD schakelklas voor de leerlingen van groep 3 en 4 in de vorm van extra leertijd. Deze extra leertijd is ingezet op het gebied van Begrijpend lezen, woordenschat en rekenen.

Er is gewerkt conform het ingediende plan van aanpak bij de subsidieaanvraag. Het gehele jaar was een vaste groep leerlingen aanwezig. De opgedane kennis en ervaring is op directieniveau gedeeld in de hiertoe georganiseerde bijeenkomsten op het HCO.

e) Veilige school PO

Op de Tamarschool wordt het beleid van (sociale) veiligheid en sociaal emotionele verder uitgebouwd door de directie. Belangrijke speerpunten zijn het voorkomen van ongewenst

gedrag door duidelijke regels en grenzen aan te geven, en leerlingen positief bij het schoolgebeuren te betrekken.

Door middel van de inzet van Taakspel, en Wonderlijk Gemaakt wordt structureel gewerkt aan het aanleren van sociale vaardigheden en het bespreken van gewenst gedrag. Met name *gedragsverwachtingen* zijn belangrijk.

De sociaal emotionele ontwikkeling van onze leerlingen is nauwkeurig gevolgd d.m.v. een systeem ("Zien"). Er is een veiligheidsplan, met daarin beleid geschreven op het gebied van omgang met agressie en geweld. Er is een preventiemedewerker aangesteld op school die de incidenten registreert in het programma IRIS, en er zorg voor draagt dat de BHV-ers in het team geregeld geschoold worden op het gebied van brand en EHBO. Jaarlijks worden ontruimingsoefeningen gehouden in samenwerking met de brandweer.

Ouderbetrokkenheid is ook belangrijk om de veiligheid om school te vergroten.

Integrale plannen 2016-2019

Vanwege de nieuwe manier van aanvragen van gemeentesubsidies is door de directie, in het laatste kwartaal van 2016, tijd gestoken om een Integraal plan te schrijven, aansluitend op het schoolplan 2015-2019.

Tamarinde

a) Uitvoeren VVE op peuterspeelzaal Tamarinde

Peuterspeelzaal "Tamarinde" werkt volgens het model "Haagse Voorschool", voldoet aan de wettelijke eisen en is gecontroleerd door de GGD. Aan de ouders/verzorgers van de gebruikers van de peuterspeelzaal wordt een ouderbijdrage in rekening gebracht. De pasnummers van een evt Ooievaarspas van de kinderen of ouder/verzorgers zijn geregistreerd. In 2016 had "Tamarinde" 2 voorschoolgroepen waarin alle peuters, in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar, 4 dagdelen per week les kregen m.b.v. het Voorschoolprogramma "Ko totaal" De middelen uit de subsidie zijn conform de begroting aangewend om de salarissen van de peuterleidsters te betalen, maar ook voor huur van de lokalen, onderhoud speelplein, gas/licht/water, schoonmaak, materialen etc.

b) Bestuursafspraken VVE HBO er op de groep

Om de kwaliteit van het peuterspeelzaalwerk op Tamarinde te bevorderen was in 2016 een HBO gekwalificeerde hoofdleidster ambulant. Er was nauw overleg met de intern begeleider van de Tamarschool.

2.4 Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

a) Interne kwaliteitszorg: personeelsbeleid, sociaal jaarverslag, professionalisering teams

De Stichting houdt zich w.b. personeelsbeleid en taakbeleid aan de CAO PO. Voor de speelzalen geldt de CAO Welzijn en maatschappelijke dienstverlening.

Per 1-8-2015 is ook de nieuwe cao PO van toepassing. Hierom is het personeelshandboek geupdated, en een nieuwe structuur van jaartaken voor het personeel ingericht. In 2015 was dit nog in ontwikkeling, begin 2016 is dit afgerond.

Voor de basisschool geldt dat er onderscheid gemaakt wordt tussen lesuren, opslaguren (voorbereiden, nakijken, oudergesprekken, plannen, rapporten etc) en schooltaken (werkgroepen). Elke werknemer krijgt in een jaartaakberekening een duidelijk overzicht de taken die bij de werktijdfactor passen. Taakbeleid en het werk in de werkgroepen is een vast item bij de gesprekkencyclus (werkbesprekingen, functioneringsgesprekken).

Ziekteverzuim in 2016

R-ON-14200-a Verzuim per peilperiode		Peildatum: Van 201601 t/m 201612				youforce	
Organisatorische Eenheid	Kort 0-8	Kort Middel	Lang Middel	Lang > 366	Totaal	Meldings Frequentie	Verzuim duur
04ON00 - Koningin Beatrixschool	0,44%	0,28%	2,39%	1,82%	4,93%	0,71	14,83
04ON01 - EBS Tamar	0,40%	0,21%	1,21%	9,80%	11,62%	0,56	27,41
Totaal	0,43%	0,26%	2,06%	4,06%	6,81%	0,68	18,17

Berekening volgens methode CBS (31 oktober 2005)

In het primair onderwijs ligt het landelijk gemiddelde ziekteverzuim op 4,5 %. Voor de Tamarschool en Koningin Beatrixschool samen gold een percentage van 6,81 %. Dit werd met name veroorzaakt door een aantal langdurig zieken. Afgezien van die langdurig zieken valt het ziekteverzuim gelukkig en de meldingsfrequentie erg mee, en waren er weinig problemen om de vervanging te organiseren.

Beleid uitkering na ontslag

Het beleid is er op gericht om zo strikt mogelijk aan de eisen van de Wet Poortwachter en de verplichtingen als werkgever in de CAO PO te voldoen.

b) Kwaliteitszorg en onderwijskundige ontwikkelingen

Voor beide scholen is in 2015 een nieuw schoolplan geschreven voor de periode 2015-2019, waarnaar we verwijzen voor zicht op de manier waarop we de kwaliteit op beide scholen willen versterken.

c) Samenwerkingsverband en passend onderwijs

2016 was het tweede volledige jaar waarin de scholen participeerden in het nieuwe samenwerkingsverband SPPOH. De contacten met het SPPOH zijn goed. De inhoud van de

school ondersteuningsplannen beantwoordt aan de praktijk. Knelpunten zijn de toegenomen administratieve last voor de intern begeleiders. Op de Koninin Beatrixschool zijn zeer veel leerlingen met een ontwikkelperspectief vanaf groep 6. De beschreven handelingsplannen werden goed bevonden door de inspectie. In de praktijk is het voor leerkrachten wel een uitdaging om al deze leerlingen op maat te bedienen in een reguliere klassensetting. Hier is in 2016 speciaal aandacht aan gegeven op teambrede studiedagen.

2.5 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen

Er bestaan geen plannen tot fusie.

2.6 Governance ontwikkelingen (Interne beheersing en toezicht)

a) Scheiding bestuur en toezicht

De wet Goed onderwijs, goed bestuur schrijft voor dat er bij schoolbesturen sprake moet zijn van een scheiding tussen bestuur en intern toezicht. N.a.v. een door een extern adviseur gemodereerde evaluatie van het bestuurlijk functioneren en de werking van het toezicht in het najaar van 2015, mede na de overname van de Tamarschool in 2014, is de werkwijze in 2016 aangepast.

Daartoe zijn in maart 2016 ook alle relevante documenten herijkt.

- De Statuten zijn aangepast aan de nieuwe eisen rondom interne beheersing en de functiescheiding tussen uitvoering en toezicht, en formeel gepasseerd op 23 maart 2016;
- In het Bestuursreglement zijn de bestuursfuncties, bijbehorende taken en werkwijze nader uitgewerkt;
- In het Intern Toezichtskader is o.a. de informatievoorziening van de toezichthouders en de wijze waarop het toezicht is ingericht nader uitgewerkt;
- Voor de verhouding tot de directie en haar bevoegdheden is het Managementstatuut herijkt.
- Tenslotte is in de loop van 2016 ook het Medezeggenschapsreglement en het Medezeggenschapsstatuut opnieuw vastgesteld.

Voor de Stichting School met de Bijbel is een functionele scheiding tussen de uitvoerende bestuurstaken en de interne toezichttaken het meest geëigend. Gelet op de aantallen scholen (twee) en de steeds aan de orde zijnde onderwerpen (groei en kwaliteit) wordt het instellen van een aparte Raad van Toezicht dan wel verdere mandatering of delegatie naar de schooldirectie vanuit het bestuur niet passend geacht.

Mede met oog op een verantwoorde inbedding van de interne toezicht taken was het aantal bestuursleden al eerder uitgebreid tot negen. Twee bestuursleden zijn specifiek en uitsluitend belast met de hieronder aangegeven interne toezichtstaken.

In paragraaf 1.1. is de bestuurssamenstelling vermeld. Zonder uitputtend te zijn geldt de volgende taakverdeling:

Dagelijks bestuur:

Het vaststellen en realiseren van het strategisch beleid van het bestuur en de school;

- Het voorbereiden, vaststellen en verwezenlijken van de missie, visie en doelstellingen;
- Het aansturen (specifieke taak van de voorzitter) ,overleggen en afstemmen met het schoolmanagement;
- Het adequaat ontwikkelen van de onderwijsopbrengsten;
- Het realiseren van de financiële doelstellingen;
- Het bewaken van de levensbeschouwelijke identiteit en het karakter van de school;
- Het dragen van de publieke verantwoordelijkheid;
- Het in stand houden van de onderwijsinstelling en het beheer daarvan.

Interne toezichthouders:

- Het goedkeuren van het strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag;
- Het toezicht houden op de naleving van de wettelijke verplichtingen en de code goed bestuur;
- Het toezicht houden op de rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- Het aanwijzen van een accountant, die verslag uitbrengt aan het toezichthoudend orgaan (Gemeente Den Haag en het ministerie van OCW);
- Het afleggen van verantwoording over de bovenstaande taken in het jaarverslag;
- Het adviseren van de overige bestuursleden.

Wijze van overleg:

Door het bestuur wordt jaarlijks de vergaderfrequentie vastgesteld. De vergadercyclus bestaat uit:

- Dagelijks bestuursvergaderingen (DB) in aanwezigheid van de locatieleiding, incl adjuncten en hoofd bedrijfsvoering;
- Bestuursvergaderingen in aanwezigheid van de locatieleiders van de scholen. In deze vergaderingen zit een expliciet deel dat de toezichthoudende taken betreft;
- Voorafgaand aan de Bestuursvergaderingen stemmen de toezichthouders afzonderlijk voor de uitvoering van hun toezichthoudende taken -los van het overige bestuur- hun bevindingen en standpunten af en maken deze tijdens de bestuursvergaderingen of anderszins kenbaar;
- Tweejaarlijks algemeen overleg tussen (minimaal twee) leden van het DB met de MR; het reguliere overleg met de MR is belegd bij de bovenschools directeur.

b) Resultaten t.a.v. strategisch beleid, gestelde doelen en leerresultaten

De interne controle op inhoudelijk doelbereik en begroting bestaat uit het per kwartaal opleveren van een Managementrapportage waarin over strategische doelen, schoolplannen, jaarplannen en financiën integraal wordt gerapporteerd. Deze zgn. MARAPS worden ook met de toezichthouders besproken.

c) Resultaten op identiteit

Het bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor de beleidsvorming en –uitvoering op de scholen. Vanwege de bewaking van de identiteit is bij benoeming van nieuwe leerkrachten altijd een bestuurslid aanwezig.

Overigens staat het bestuur de directie bij waar dat nodig blijkt. Er is doorgaans weinig bemoeienis met de operationele leiding op de scholen, behalve waar daaromtrent behoefte blijkt aan advies en sturing.

2.7 Zaken met een behoorlijke politieke of maatschappelijke impact

In het afgelopen jaar is er onrust geweest in Nederland vanwege de ontstane politieke en maatschappelijke situatie in Turkije. Op onze scholen zijn de docenten voorafgaand aan het nieuwe schooljaar terzake geïnstrueerd. Op de scholen is het gelukkig rustig gebleven.

Wel is er sprake geweest van 'collateral damage'; de Koningin Beatrixschool kan vanaf augustus 2017 als medehuurder niet meer beschikken over de dependance. De gemeente Den Haag heeft het pand van de Turkse hoofdhuurder terug moeten nemen vanwege teruglopende inkomsten, en stelt het gebouw niet meer beschikbaar voor onderwijsactiviteiten.

2.8 Naleving van de geldende branche-code

De Stichting hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-Raad.

T.a.v. deze code wordt op één punt afgeweken, nl het voorzitterschap. Het voorzitterschap ligt nl. bij de voorzitter van het Bestuur. Dat is kenbaar gemaakt aan de PO-Raad.

Achtergrond is dat in de bestuursstructuur is gekozen voor Intern Toezicht, en niet voor een Raad van Toezicht-model; de organisatie is daarvoor veel te klein.

Daarmee is gekozen voor een functionele scheiding, en niet een organieke.

De toepassing is zodanig dat bij onderwerpen die het Toezicht betreffen, de voorzitter als technisch voorzitter optreedt.

2.9 Inrichting van de dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)

Met de hierboven genoemde inrichting van toezicht en overleg, en drie-maandelijke managementrapportages, is de organisatie in control.

Voor de processen die door het Administratiekantoor worden uitgevoerd zij verwezen naar de bijgevoegde TPM-verklaring.

2.10 Gevoerd beleid inzake beheersing van uitkering na ontslag

In geval van ontslag volgt de Stichting de eisen van het Participatiefonds om te voorkomen dat de stichting zelf de kosten van uitkering voor haar rekening zou moeten nemen. Daarbij hoort dus zorgvuldige dossiervorming, duidelijkheid in de gesprekkencyclus, uiterste inspanning om ontslag te voorkomen (coaching, inzet mediator, scholing, zoeken mogelijk ander werk binnen of buiten de stichting etc). In 2016 is geen sprake geweest van een ontslagprocedure. Er is alleen sprake geweest van twee deeltijdsontslagen na een UWV procedure.

2.11 Afhandeling van klachten

Voor klachten kunnen ouders en belanghebbenden terecht bij de directeur. Eventueel kunnen de klachten doorgespeeld worden naar het bestuur. Komen partijen er niet uit dan kan een beroep gedaan worden op de vertrouwenspersoon (A.F. Fraanje).

In 2016 is op de Tamarschool één klacht binnengekomen. Die is conform de daarvoor geldende procedure netjes en tot tevredenheid afgehandeld.

2.12 Huisvesting en toelatingsbeleid (indien van toepassing)

a) Huisvesting

Gezien de omvang van de school wordt voor de vier groepen 7 en 8 van de Koningin Beatrixschool ruimte gehuurd aan de dichtbijgelegen Vermeerstraat. Inmiddels moet de huur van deze ruimte per 1.8.2017 beëindigd worden.

De Tamarschool beschikt sinds augustus 2015 aan de Fluitenbergstraat over een nieuwe locatie. Tevens heeft het bestuur sinds augustus 2015 aan de Maartensdijklaan, grenzend aan het plein van de Tamarschool, een gebouw gehuurd voor de peuterspeelzaal/voorschool Tamarinde. Daarin is ook ruimte voor kindeopvang dat door een andere organisatie wordt verzorgd.

In 2016 is de door de gemeente gerenoveerde gymzaal in gebruik genomen. Hoofdgebouw en gymzaal zijn door de gemeente in 2016 nog niet formeel overgedragen.

De gebouwen zijn ingericht met moderne materialen en onderwijskundig aangepast aan de eisen van de tijd (o.a. smartboards).

Voor de Koningin Beatrixschool is i.v.m. de decentralisatie van het buitenonderhoud een nieuw MJOP opgesteld. De begroting kent een jaarlijkse reservering waardoor het noodzakelijke onderhoud volgens planning kan worden uitgevoerd.

Voor de huisvesting van de Tamarschool staat een nieuw MJOP na overdracht door de gemeente voor 2017 geprogrammeerd. De noodzakelijke middelen zullen daarna

in de meerjarenbegroting worden verwerkt.

b) Toelatingsbeleid

De Koningin Beatrixschool en de Tamarschool hebben een open toelatingsbeleid. Van ouders wordt expliciet gevraagd de grondslag van de school te respecteren. Aanname van leerlingen wordt nog wel getoetst aan de omvang van de groepen en de mogelijkheden van de groepsleerkracht, uiteraard vallend binnen de grenzen van Passend onderwijs.

2.13 Prestatiebox

Professionaliseringsbeleid

Het doel van professionalisering is de bekwaamheid van het personeel op systematische wijze op peil te brengen, te houden en verder te ontwikkelen. De kwaliteit van het onderwijs en de te halen doelen van de schoolorganisatie worden hierdoor bevorderd.

De directie stimuleert professionalisering van het personeel. Dit is dan ook een vast onderdeel van de functioneringsgesprekken. Het aantal te maken uren betreffende professionalisering is in de CAO vastgelegd en wordt per persoon weergegeven in de jaartaak.

Teamleden kunnen zelf ook het initiatief nemen tot professionalisering. Dit kan zijn n.a.v. teambrede scholingsactiviteiten, persoonlijke interesse, collegiale consultatie etc. De keuze voor een bepaalde scholing moet wel passen in het beleid van de school. Daarom moet voorafgaand aan aanmelding bij een cursus of opleiding overleg zijn geweest met de directie. Soms kan een collega gevraagd worden na afloop van gevolgde scholing een kort verslag te doen in een teamvergadering.

De directie kan in incidentele gevallen, wanneer dit nodig is, gedeeltelijke vrijstelling van andere taken geven, mits dit inpasbaar is in de organisatie. Soms kan een personeelslid tot scholing verplicht worden n.a.v. een functionerings- of beoordelingsgesprek, of als deze een nieuwe taak of functie accepteert. Bij individuele professionaliseringswensen wordt ook gewezen op de mogelijkheid gebruik te maken van de Lerarenbeurs. Dit is 1x in de loopbaan van een leerkracht mogelijk. Collega's worden gestimuleerd de mogelijkheid hiervan eerst te verkennen. Het rijk bekostigt dan de studie, maar de school krijgt ook de uren ter vervanging van afwezigheid van de studerende collega vergoed.

TEAMBREDE PROFESSIONALISERING 2016

a) Borgen VVE programma Startblokken (Koningin Beatrixschool en Peuterhoek)

Dit jaar werd geïnvesteerd in de verdere borging van het gebruik van VVE programma "Startblokken" in de peutergroepen en groepen 1 en 2. Er was een stuurgroep (VAT overleg) die begeleid wordt door onderwijsbegeleidingsdienst Driestar Educatief. Zij verzorgden ook coaching- en klassenbezoeken.

De kosten hiervan komen ten laste van de beschikbare VVE subsidie (Kwaliteitszorg VVE)

b) NT2 proof traject (Koningin Beatrixschool en Peuterhoek)

Uit onderzoek blijkt dat woordenschatkennis een van de belangrijkste factoren is

voor resultaten op het gebied van begrijpend lezen. Op de Koningin Beatrixschool zijn veel leerlingen die thuis een andere taal spreken. Enkele principes die gehanteerd worden in de taalklassen zijn ook bruikbaar / nodig in de reguliere groepen.

Om deze reden doen we mee met een pilot van de gemeente Den Haag, het zog. NT2 proof traject. Er is een stuurgroep, begeleiding vanuit onderwijsbegeleidingsdienst HCO en een uitgebreid plan van aanpak gemaakt. We krijgen dit traject volledig gesubsidieerd door de gemeente.

Er werden in 2016 2 teambrede studiedagen (ochtenden) gewijd aan dit traject. Onderwerpen dit schooljaar zijn Coöperatief leren en leerlijnen.

c) Aandacht voor meer- en hoogbegaafde leerlingen (Koningin Beatrixschool)

Vanwege krimpende formatie en het feit dat we geen gemeentesubsidie ontvangen wordt het bemannen van een plusgroep lastig. Aandacht voor meer- en hoogbegaafde leerlingen blijft wel heel belangrijk. De expertise zal meer verschuiven van enkele plusgroep-leerkrachten naar alle groepsleerkrachten. Het team moet daarom wel toegerust worden.

D. Jansen van "De Janson Academy" verzorgde op 1 dagdeel een studiedag over de wijze van vragen stellen, samenwerkend leren, om te voorzien in de behoefte van begaafde leerlingen.

d) Teambrede professionalisering (Tamarschool)

Om de kwaliteit van de lessen te verhogen is gewerkt aan:

- Effectieve instructie
- Meervoudige intelligentie
- Hoogbegaafdheid
- Zelfstandig werken
- Taakspel

Dit is zoveel mogelijk als geheel gepresenteerd in teambrede trainingen en coaching in de groepen.

INDIVIDUELE PROFESSIONALISERING 2016

Koningin Beatrixschool:

Collega W. Werner (Master Special Educational Needs) (lerarenbeurs)
Collega A. Dekkers (Master Special Educational Needs) (lerarenbeurs)
Collega F. Plaisier (Master Management van Cultuur en verandering)
Professionalisering van de administratie

Tamarschool:

Collega I. ter Horst (Master Special Educational Needs) (lerarenbeurs)
Collega M. Harwig (Opleiding IB-er)
Collega R. Ernstman (Modules uit IB-opleiding)
JCP Boer: opleiding beeldcoaching

MR:

Scholing en begeleiding vanuit de CNV.

Intern begeleiders:

Coaching vanuit Driestar Educatief.

Tamarinde:

VVE Certificering van de leidsters door het HCO

Peuterleidsters Tamarinde: SVIB kwaliteitsverbetering en communicatie, door A. Kester

3. Financieel beleid

De Stichting School met de Bijbel had vanwege de uiteindelijke afwikkeling van de nieuwbouw van de Koningin Beatrixschool in 2009 en de sterk (in ons nadeel) gewijzigde toepassing van de gewichtenregeling een financieel minder florissante positie. Toch hadden wij in 2014 na gedegen onderzoek vrijmoedigheid om per 1 augustus 2014 de Tamarschool en peuterspeelzaal Tamarinde over te nemen. Onder andere omdat we van opvatting zijn dat dit de organisatie uiteindelijk (ook in financiële zin) veel sterker en minder kwetsbaar maakt. Dit moest wel gepaard gaan met een solide en strak financieel beleid. Dit beleid is in 2014 ingezet, doel hierbij was het herstel/groei van ons weerstandsvermogen.

Om te werken aan het herstel en een degelijke (meerjaren)begroting zijn vier maatregelen genomen.

Allereerst is in het bestuurstrategisch beleidsplan 2015 – 2019 vastgelegd dat we in cash 10% van onze begroting beschikbaar willen hebben. Begrotingstechnisch betekent dit dat we grosso modo het PAB budget vrij willen houden, alsmede de fusie toeslag die we gedurende deze jaren zullen krijgen.

Daarnaast hebben wij een externe doorlichting van onze financiële positie laten uitvoeren. Gebleken is dat er nog steeds te veel personeel in dienst is i.r.t. de ontvangen middelen. Op grond daarvan is besloten tot verdergaande krimp waar dat mogelijk is, en is een vermogensherstelplan opgesteld, op grond waarvan wij ultimo 2019 een weerstandsvermogen van 20% willen hebben.

Ten derde is i.v.m. de decentralisatie van het buitenonderhoud een nieuw MJOP opgesteld, op grond waarvan de voorzieningen in de nieuwe meerjarenbegroting zijn ingepast.

Tot slot hebben we onze achterban gevraagd ons in 2015 extra te steunen, dit hebben ze ruimhartig gedaan.

Net als in 2015 was 2016 financieel ook een goed jaar met niet alleen een gepland maar ook gerealiseerd positief resultaat. Het in 2014 ingezette beleid is doorgezet en is succesvol.

We hebben vertrouwen in het verder groeien van het leerlingenaantal op de Tamarschool. Gezien de verbouwingen in de wijk van de Beatrixschool staat het leerlingen aantal hier onder druk. De ontwikkeling van het leerlingenaantal is één van de onzekerheden van elke school. Een grote onzekerheid is ook de stabiliteit van de subsidie- en financieringsregels gebleken, en het op consistente wijze blijven toepassen van deze regels.

3.1 Analyse van de financiële situatie

Bij de analyse van de financiële situatie op de balansdatum kunt u gebruik maken van kengetallen. Deze staan ook vermeld in de concept jaarrekening.

3.1.1 Kengetallen

Weerstandsvermogen

Ons weerstands vermogen is in 2016, door het mooie postieve resultaat verder

verbeterd. Dit was -1.86 in 2014, +4.75 in 2015 en is nu verder gestegen tot +8.92.

Hiermee is de ongewenste ontwikkeling, dat ons weerstandsvermogen steeds verder afnam, gekeerd. Dit is het gevolg van een zeer behoudend financieel beleid met als doel ons weerstandsvermogen toe te laten nemen. In ons bestuurlijk strategisch beleidsplan is afgesproken dat ons weerstandsvermogen moet toenemen tot minimaal 10% van onze totale exploitatie "omzet" (dus niet t.a.v. de rijksbijdrage, we hebben ook veel gemeentelijke subsidies, maar tov onze totale exploitatie "omzet"). Voor dit jaar had dit in absolute zin betekend dat het weerstands vermogen minimaal euro +420K zou moeten zijn, het was dit jaar euro +281K) Ons beleid voor de komende jaren is er op gericht dit doel te verwezelijken.

- Kengetal: 8,92 (gerealiseerd); het streefgetal is: 10% van de totale exploitatie omzet

Solvabiliteit

Onze solvabiliteit 1 is het afgelopen jaar wederom toegenomen. Deze was in 2013: 49,12%, in 2014: 55,34, in 2015 60,70 en is nu gegroeid tot 63,74. Streefwaarde is om een solvabiliteit van minimaal 50% te hebben. Solvabiliteit vinden we minder belangrijk dan weerstandsvermogen. De reden dat de solvabiliteit is toegenomen is de toename van het eigen vermogen door het goede resultaat van 2016.

- Kengetal: 63,74 (gerealiseerd); het streefgetal is: 50,00

Liquiditeit (current ratio)

De Liquiditeit (current ratio) is het afgelopen jaar verder verbeterd en ligt boven onze streefwaarde. Deze was in 2014 nog 0,97, steeg in 2015 tot 1,40 en is nu verder gestegen tot 1,81. We hebben een streefwaarde van boven de 1.

- Kengetal: 1,81 (gerealiseerd); het streefgetal is: >1,00

Rentabiliteit

Ook in 2016 hadden we, door goed financieel beleid, een positief resultaat. Dit resultaat was door tegenvaller op het gebied van huisvesting (nagekomen water en gasrekeningen uit voorgaande jaren) en hoge Arbo kosten als gevolg van een hoog

ziekte verzuim hoger dan begroot. De rentabiliteit bedroeg in 2016 3,98%. (euro 167.491,-). Deze uitkomst is niet 1 op 1 te vergelijken met het resultaat van 2015 omdat in 2016 de dotatie onderhoudsverzorging 50.000,- hoger was dan in 2015. Het resultaat over 2016 is iets onder ons streef bedrag maar al met al zijn we hier toch heel tevreden mee en groeit ons weerstandsvermogen hier goed mee.

- Kengetal: 3,98 (gerealiseerd); het streefgetal is: euro 175.000,- per jaar.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is 9,19 in 2016 tegen 6,22 in 2015
We hebben hier geen streefgetal voor geformuleerd. Het getal zal komend jaar weer naar beneden gaan omdat we de huur van de dependance in de Vermeerstraat hebben opgezegd.

3.1.2 Onderbouwing streefwaarden

In bestuurlijk strategisch beleidsplan (2015-2020) is afgesproken dat ons weerstandsvermogen moet toenemen tot minimaal 10% van onze totale exploitatie "omzet" (dus niet t.a.v. de rijksbijdrage, we hebben ook veel gemeentelijke subsidies, maar tov ons totale exploitatie "omzet").
Dit is door onze ervaring voldoende om negatieve ontwikkelingen enige tijd op te vangen en tergelijktijd de ontwikkeling van de school niet te frustreren.
Bij bovenstaande is de solvabiliteit boven de 50% en de Liquiditeit boven de 1.
Dit kan alleen maar bereikt worden als we de komende jaren een positief exploitatie resultaat hebben, dus een positieve rentabiliteit. Ons doel (streven) is om de komende jaren begrotingstechnisch minimaal 175.000,- per jaar over te houden.
Qua Huisvestingsfactor hebben we geen streefwaarde.

3.1.3 Vergelijking streefwaarden – kengetallen per balansdatum

Na een aantal turbulente jaren is door hard werken de positieve lijn uit 2015 in 2016 doorgezet waardoor ook 2016 een financieel succesvol jaar is geworden. We wisten de uitgaven en inkomsten goed in balans te houden en zo een uitkomst te krijgen die redelijk conform begroting was. 2016 is afgesloten met een positieve resultaat van euro 167.916,-. Deze uitkomst is niet 1 op 1 te vergelijken met het resultaat van 2015 omdat in 2016 de dotatie onderhoudsverzorging 50.000,- hoger was als in 2015.
Dit goede financiële resultaat is ook wederom het bewijs dat de overname van de Tamar School en de Tamarinde financieel verantwoord was en zelfs positief bijdraagt aan de financiële stabiliteit van de school. Zaak is om ook de komende jaren de begroting op deze manier op orde te houden. We zullen doorgaan met dit beleid.

Bovenstaande werkte ook positief uit op onze financiële kengetallen. De focus was vooral gericht op herstel van het weerstandsvermogen, hier is een verdere grote stap gezet in de goede richting. Het weerstandsvermogen ging van +4,75 naar +8,92 (bijna een verdubbeling). Doel is hier om te komen tot 10% van de totale exploitatiesom in 2019. We liggen op koers om dit doel tijdig te realiseren. De rentabiliteit zat dicht tegen de streefwaarde aan. Bij de andere kengetallen (Solvabiliteit en Liquiditeit) werden de beoogde steefwaarden overtroffen. Voor de Huisvestingsfactor hebben we geen streefwaarde.

3.2 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen

Ons totale resultaat kwam uiteindelijk neer op +167.916,- Dit is een mooi resultaat maar iets onder het beoogde resultaat voor 2016 (begroot resultaat was euro + 181.325,-).

Het geogde resultaat werd niet gehaald omdat we geconfronteerd werden met hoge Arbo kosten doordat we, ongelukkiger wijs, veel langdurig zieken hadden. Daarnaast waren er tegenvallers op het gebied van huisvesting (nagekomen water en gasrekeningen uit voorgaande jaren).

Het 2016 resultaat is niet 1 op 1 te vergelijken met het resultaat van 2015 omdat in 2016 de dotatie onderhoudsverzorging 50.000,- hoger was als in 2015.

Al met al is het een goede voortzetting van ons in 2014 ingezette financiële beleid en zijn we tevreden met het resultaat.

3.3 Vergelijking met de balansposten van het vorige jaar

Enkele balansposten laten substantiele veranderingen zien t.o.v. het vorige jaar en worden hieronder besproken.

Liquide middelen zijn toegenomen van 454.767,- eind 2015 naar 573.090,- eind 2016. Dit ondanks dat we een renteloze lening die we hadden van Euro 50.000,- in maart 2016 hebben terug betaald. De toename kwam door het goede resultaat.

Verder is het Eigen vermogen toegenomen naar euro 995.111,- (was euro 827.620,- eind 2015).

Ook overige voorzieningen (voor groot onderhoud) namen toe van euro 15.000,- eind 2015 naar euro 55.000,- eind 2016

De overige posten zijn min of meer gelijk gebleven.

3.4 Analyse van het in de begroting opgenomen beleid

3.4.1 Analyse financieel resultaat

Ons totale resultaat kwam uiteindelijk neer op +167.916,- Dit is een mooi resultaat maar iets onder het beoogde resultaat voor 2016 (begroot resultaat was euro + 181.325,-).

Het geogde resultaat werd niet gehaald omdat we geconfronteerd werden met hoge Arbo kosten doordat we, ongelukkiger wijs, veel langdurig zieken hadden. Daarnaast waren er tegenvallers op het gebied van huisvesting (nagekomen water en gasrekeningen uit voorgaande jaren).

Het 2016 resultaat is niet 1 op 1 te vergelijken met het resultaat van 2015 omdat in 2016 de dotatie onderhoudsverzorging 50.000,- hoger was als in 2015.

Al met al is het een goede voortzetting van ons in 2014 ingezette financiële beleid en zijn we tevreden met het resultaat.

3.5 Analyse kasstromen (waaronder financieringsstructuur, investeringen en (onttrekkingen van) voorzieningen)

Het positieve resultaat zorgde voor een positieve kasstroom en het verder toenemen van de Liquide middelen. Ook konden we in maart 2016 een tijdelijke lening van 50.000,- terugbetalen, waardoor we weer schulden vrij zijn.

3.6 Treasuryverslag en verslag van het gevoerde Treasurybeleid

Het Treasury beleid ligt vast in een Treasury statuut, dit is recent geupdate. Het treasury beleid wordt bepaald door het bestuur en uitgevoerd door de Penningmeester.

De beschikbare vrije middelen staan op 2 spaarrekeningen, tegen een beperkte rente) rente van 1,0%.

De school heeft geen obligaties of andere effecten.

3.7 Kernactiviteiten, leerlingen, personeel, huisvesting, fusie gedurende het verslagjaar

2016 was het tweede volledige jaar met de Tamarschool (en Tamarinde). De nieuwe neergezette organisatie werkte goed en de Tamarschool is goed verder gegroeid. Duidelijk is dat dit samengaan (financieel) heel goed werkt en dat de nieuwe combinatie (financieel) door ons goed beheerst wordt. Ook kunnen door de toegenomen grootte, organisatorische problemen beter opgevangen worden. Zo

vertrok per 1 oktober 2016 de directeur van de Koningin Beatrix school, dit is goed opgevangen door de rest van de directie (en inmiddels is er een goede nieuwe directeur gevonden).

3.8 Model Risicobeheersing

Risicobeheersing

De volgende onverwachte **voorbeeld** risico's kunnen zich voor doen.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans dat risico zich voordoet (b)	Berekende verwachte impact (a x b)
Leerlingprognoses zijn niet juist. Leerlingen aantal dalen	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Wijziging gewichten regeling met financiële impact (ook met terugwerkende kracht)	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Financiële gevolgen van arbeidsconflicten	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Onverwacht verloop van personeel	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	2	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Beperkingen in het aannemen van tijdelijke werknemers door de invoering van de Wet werk en zekerheid	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Overschrijdingen van de WNT als gevolg van verlaging van de WNT-norm door invoering	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact

punteninschalingsysteem per 1 januari 2016			
Negatieve beoordeling onderwijsinspectie	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	2	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Onzekerheden omtrent de hoogte en het moment van ontvangst van de te ontvangen rijksbijdragen	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	1	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact
Onvoldoende financiële middelen aanwezig voor uitvoering buitenonderhoud door de decentralisatie van het buitenonderhoud	Bedrag benoemen/impact niet in te schatten	3	Waarschijnlijkheid x maximale financiële impact

De uiteindelijke gevolgen van een risico kunnen worden bepaald door de maximale financiële impact te vermenigvuldigen met de kans.

Kans:

1. Zeer onwaarschijnlijk	<5%
2. Onwaarschijnlijk	5% <> 10%
3. Waarschijnlijk	10% <> 25%
4. Meer dan waarschijnlijk	25% <> 50%
5. Zeer waarschijnlijk	50% <> 100%

4 Continuïteitsparagraaf

A. GEGEVENSSET

A1. Personele ontwikkeling en aantallen kinderen

	2016	2017	2018	2019
Prognose Leerlingenaantallen:	507	517	527	537
Personele bezetting in WTF:				
Directie	4,12	4,12	4,12	4,12
Onderwijzend Personeel	35,56	35,06	35,06	35,06
Ondersteunend personeel	14,54	13,63	13,24	12,70

De verwachting is dat het leerlingaantal van de Koningin Beatrixschool stabiel blijft en van de Tamarschool zal groeien. De wtf zal in eerste instantie, vanwege bezuinigingen, dalen door natuurlijk verloop.

A 2. MEERJARENBEGROTING	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Balans				
<i>Vaste Activa</i>	714.573	714.573	714.573	714.573
Immaterieel				
Materieel	714.573	714.573	714.573	714.573
Financieel				
<i>Vlottende Activa</i>	846.614	1.005.612	1.180.520	1.400.073
Vorderingen	256.267	256.267	256.267	256.267
Overlopende Activa	17.257	17.257	17.257	17.257
Liquide Middelen	573.090	732.088	906.996	1.126.549
Totaal Activa	1.561.187	1.720.185	1.895.093	2.114.646
<i>Eigen Vermogen</i>	995.111	1.154.109	1.329.017	1.548.570
Algemene Reserve	424.165	583.163	758.071	977.624
Bestemmingsreserve publiek	0	0	0	0
Bestemmingsfonds publiek	0	0	0	0
Bestemmingsreserve privaat	570.946	570.946	570.946	570.946
Bestemmingsfonds privaat	0	0	0	0
Voorzieningen	99.290	99.290	99.290	99.290
Kortlopende schulden	466.786	466.786	466.786	466.786
Totaal Passiva	1.561.187	1.720.185	1.895.093	2.114.646

Staat/Raming van Baten en Lasten

<i>Baten</i>	4.206.788	3.993.697	4.036.911	4.099.170
Rijksbijdrage	3.146.258	3.022.642	3.065.856	3.128.115
Overige overheidsbijdragen+subsidies	916.955	904.771	904.771	904.771
Overige baten	143.575	66.284	66.284	66.284
<i>Lasten</i>	4.038.871	3.834.698	3.862.003	3.879.617
Personeelslasten	3.242.255	3.064.768	3.093.157	3.117.468
Afschrijvingen	80.042	87.269	86.185	79.488
Huisvestingslasten	360.901	308.564	308.564	308.564
Overige instellingslasten	355.674	384.097	374.097	374.097
Saldo Baten en lasten	167.916	158.999	174.908	219.553
Saldo financiële bedrijfsvoering	-425	0	0	0
Totaal resultaat	167.491	158.999	174.908	219.553

B. OVERIGE RAPPORTAGES

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.

De administratie van de stichting, inclusief alle betalingen en volledige salarisadministratie, zijn uitbesteed aan een administratie kantoor. Dit kantoor is gecertificeerd en de afspraken zijn vastgelegd in een SLA. Het administratiekantoor is als enige gemachtigd betalingen te verrichten van onze rekeningen, alles gaat via deze weg.

Een betaling wordt alleen verricht na goedkeuring van de factuur door ons. Dit werkt al jaren prima.

B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

We hebben vertrouwen in het verder groeien van het leerlingenaantal (met name op de Tamarschool). Desalniettemin is de ontwikkeling van het leerlingenaantal een van de onzekerheden van elke school.

De grootste risicofactor is dat de inkomsten vanuit de Rijksoverheid niet van te voren allemaal bekend zijn, en daarom niet meegewogen kunnen worden in een beleidsrijke begroting. Bijvoorbeeld de bekostiging voor schooljaar 2015-2016 is begin april 2016 nog niet definitief bekend, zoals de vergoeding om de gestegen loonkosten te compenseren.

Daarnaast zijn de belangrijkste risico's voor de Stichting:

- leerlingontwikkeling die sterk afhankelijk is van ontwikkelingen in de wijk;
- bijbehorende formatie;

- bekostigingonzekerheid van de overheid (zie hierboven), in het bijzonder de middelen om onderwijsachterstanden te bestrijden, de gewichtenregeling ;
- onderhoud gebouwen, incl voorbereiding op de verantwoordelijkheid van het onderhoud gebouwen buitenkant;

We trachten deze risico's te beheersen door:

- een strakke budgettaire planning voor de komende jaren, incl vermindering van formatie door natuurlijk verloop en geen verlenging van tijdelijke contracten. Daarnaast wordt groei van de Tamarschool verwacht, waardoor de formatie daar beheerst kan toenemen, en eventuele formatieve overschotten op de KBS kunnen worden ingezet;
- er wordt strak gestuurd op begrotingsbeheersing door het hoofd bedrijfsvoering;
- in het Strategisch Bestuurs Beleidsplan 2015-2019 is opgenomen dat de reservepositie van de Stichting weer naar minimaal 10% van de jaaromzet groeit. Dat wordt verwerkt in de meerjarenbegroting;
- Er is eind 2015 een professioneel MJOP voor de gebouwen opgesteld, dat wordt elk jaar geactualiseerd en daarvoor is een voorziening in de meerjarenbegroting opgenomen.

B3. Rapportage toezichthoudend orgaan.

B3.1 Algemeen

Met ingang van 1 augustus 2010 is de Wet Goed Onderwijs, Goed Bestuur van kracht. Dit houdt in dat het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling er voor dient te zorgen dat de functies van bestuur en intern toezicht op het bestuur in functionele of organieke zin zijn gescheiden.

Sinds 2012 heeft het Algemeen Bestuur van de Stichting School met den Bijbel ook een toezichthoudende taak. Daarvoor is het bestuur uitgebreid met twee leden aan wie deze specifieke taak is opgedragen. Deze zijn sinds december 2013: J.Uwland; sinds november 2014 : J.G.Christiaanse.

De Stichting hanteert dus het bestuursmodel met functionele scheiding. Was het jaar 2014 voor de Toezichthouders vooral een oriëntatie en inwerkperiode, het jaar 2015 was een jaar waarin ervaring werd opgedaan met de toen actuele werkwijze. Deze werd als tijdrovend en als omslachtig ervaren en na evaluatie in december 2015 aangepast. De uitwerking van de aanpassingsvoorstellen heeft in 2016 zijn beslag gekregen.

De Stichting hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-Raad. T.a.v. deze code wordt op één punt afgeweken, nl het voorzitterschap. Het voorzitterschap ligt nl. bij de voorzitter van het Bestuur. Dat is kenbaar gemaakt aan de PO-Raad. Achtergrond is dat in de bestuursstructuur is gekozen voor Intern Toezicht, en niet voor een Raad van Toezicht-model; de organisatie is daarvoor veel te klein. Daarmee is gekozen voor een functionele scheiding, en niet een organieke. De toepassing is zodanig dat bij onderwerpen die het Toezicht betreffen, de voorzitter als technisch voorzitter optreedt.

Voor het toezicht waren de volgende documenten relevant:

- Bestuur Strategisch Beleidsplan 2015-2019 Stichting School met de Bijbel;
- Het Intern Toezichtkader Stichting School met de Bijbel.
- Schoolplan Koningin Beatrixschool en de Peuterhoek 2015-2019 en Jaarplan 2016-2017.
- Schoolplan Tamarschool en Tamarinde 2015-2019 en Jaarplan 2016-2017.

Verder waren van belang het geactualiseerde Personeelshandboek en de Schoolgidsen.

Voor toezicht op de dagelijkse gang van zaken zijn de relevante Management Rapportages geraadpleegd evenals de Begrotingen voor 2016 en de Meerjaren Begroting.

Samenstelling

Functionele scheiding

Voorzitter	H. Medema	Voorzitter
Secretaris	G. Radstake	Secretaris
Penningmeester	A. Reumerman	Penningmeester
Bestuurslid	T. Camps-Lock	2 ^e Penningmeester
Bestuurslid	M. Korbee	Lid
Bestuurslid	C. Krijtenburg-Overbeek	Lid
Bestuurslid	H. Noorlander-Tiesema	Lid
Bestuurslid	J. Christiaanse	Toezichthoudend lid
Bestuurslid	J. Uwland	Toezichthoudend lid

B3.2 Taken en bevoegdheden

Het Bestuursreglement kent de toezichthouder(s) de minimaal door de wet geëiste taken toe:

1. Goedkeuring van het strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag.
2. Toezichthouden op de naleving van de wettelijke verplichtingen en de "Code Goedbestuur".
3. Toezichthouden op de rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen.
4. Aanwijzen van de accountant, die verslag uitbrengt aan het toezichthoudend orgaan (Gemeente Den Haag en Ministerie van Onderwijs).
5. Afleggen van verantwoording van bovenstaande in het jaarverslag.
6. Adviseren van bestuursleden.

De belangrijkste aandachtspunten van de toezichthouders zijn:

- de kwaliteit van het door de organisatie geboden onderwijs;
- rechtmatig en integer bestuur en beheer van de organisatie;
- rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen;
- naleving van de code.

In het Intern Toezichtskader is geëxpliciteerd op welke criteria het intern toezicht zich in het bijzonder richt, en op welke manier de interne toezichthouders aan informatie komen.

B3.3 Risicobeheersing

De werkwijze vanaf 2016 behelst dat de toezichthouders overleggen in het Bestuursoverleg met het DB en de overige bestuursleden.

Aan dat overleg gaat een eigen overleg van de Toezichthouders vooraf.

Dat vooroverleg heeft als regel de volgende structuur:

-Eigenlijke Toezichttaken betreffend

- Bespreking bestuursrapportages / beleidsdocumenten
- Welke Relevante vragen hebben Toezichthouders
- Welke Informatie hebben dezen nog nodig van bestuur
- Welke informatie schenken dezen expliciete aandacht
- Wat zijn Constateringen / Bespreekpunten van de Toezichthouders

-Voorbereiding Informatieverstrekking (aan de hand van hoofdstuk 1 en Bijlage B van ITK)

- Wat moeten Toezichthouders goedkeuren
- Bespreking van de gespreksronde met diverse geledingen
- Conclusies uit deze gespreksrondes en wat bespreken dezen met-, geven ze door- aan het Bestuur

-Adviezen

- Onderwerpen waarover Toezichthouders(gevraagd/ongevraagd) adviseren willen
- Idem klankborden

-Goedkeuring verlenen

- Bepaling van standpunt mbt goedkeuring (cq afkeuring)

-Sluiting

Verder houden de Toezichthouders gespreksrondes met de verschillende geledingen, te weten:

- Directies, team, leerlingen en ouders van de Koningin Beatrixschool,
- idem van de Tamarschool,
- MR (leerkrachten en ouders).

Het overleg met de MR vindt elk jaar plaats, met de schoolgeledingen(per school) om de twee jaar.

B 3.4 Verslag over afgelopen jaar

Algemeen

Nadat eind 2015 besloten was om te werken aan een situatie waarbij toezichthouders optimaal zouden kunnen functioneren werden er tijdens de eerste bestuursvergadering op 25 januari 2016 een aantal praktische zaken ter besluitvorming voorgelegd. De nieuwe bestuursstructuur en het bijgestelde bestuursreglement werden vastgesteld. Vanwege deze wijzigingen was het ook noodzakelijk de statuten van de stichting te wijzigen. Deze statutenwijziging vond, met instemming van de toezichthouders, in maart 2016 plaats bij notariaat De Gier.

Ontwikkelingen in 2016

Het voltallige bestuur, inclusief toezichthouders, vergaderde vier maal in 2016. Op 25 januari is het voorstel 'aangepast bestuursmodel' met het DB besproken. Voltallige bestuursvergaderingen (volgens de aangepaste opzet) waren er op 17 maart, 23 juni, en 15 september. De geplande bestuursvergadering van 15 december 2016 is verschoven naar januari 2017.

De voor de toezichthouders relevante documenten werden besproken en vastgesteld: het jaarverslag 2015, de begroting 2016 en de meerjarenbegroting 2017-2019.

Werkwijze

Ook binnen de nieuwe bestuursstructuur bleven de toezichthouders voorafgaand aan de bestuursvergadering apart vergaderen. Tijdens deze overleggen werd gekeken naar de inhoud van de vergadering en de wijze waarop advies gegeven zou kunnen worden aan het bestuur. Uiteraard werden ook de documenten besproken waarbij de toezichthouders zijn belast met vaststelling dan wel goedkeuring.

In mei 2016 vond er een gesprek plaats met de volledige MR. Om de scholen niet teveel te belasten is afgesproken om de schoolbezoeken eenmaal in de tweejaar te laten plaatsvinden. De toezichthouders bezoeken het ene jaar de Tamarschool en het andere jaar de Koningin Beatrixschool.

Om de naleving van Code Goed Bestuur binnen de organisatie te bespreken en te bevorderen is afgesproken om jaarlijks een aantal artikelen gezamenlijk aan de orde te stellen. De toezichthouders hebben in 2016 een voorzet gemaakt om de artikelen 7 en 9 te bespreken. Door omstandigheden heeft de eigenlijke bespreking van deze twee artikelen in 2016 niet plaatsgevonden. In 2017 staan zij opnieuw op de agenda van de bestuursvergadering.

Bevindingen en adviezen

Door de Toezichthouders is het belang van verdergaande professionalisering van de medewerkers benadrukt en is aangedrongen op opname van leerkrachten in het Leraren register.

In de bestuursvergadering van 23 juni is het bestuurlijk functioneren geevalueerd. Afgesproken is dat de toezichthouders expliciet verder ingevoerd zullen worden in de financiën van de organisatie

Het overleg met de MR leidde tot de volgende aanbevelingen aan het bestuur:

- Verdere professionalisering van MR-leden met betrekking tot medezeggenschap krachtig ter hand nemen
- Ook informeel met MR overleggen. (oa om informattie achterstand te voorkomen)
- Introductie van nieuwe medewerkers de nodige aandacht geven.
- Zichtbaarheid van de directie vergroten.
- Ouderraad bij de Tamarschool nieuw leven in blazen.

Wensen/behoefte voor 2017.

- Overleg met de MR in het eerste halfjaar (Waarbij MR de agenda opstelt)
- Schoolbezoek Koningin Beatrixschool (tweede halfjaar)
- Vergroting inzicht in de financiële gegevens van de organisatie
- Expliciete behandeling in bestuur van de "Code Goed bestuur" (artikelen 7 en 9)